

ARENELE DE FOTBAL ȘI ROLUL LOR EDUCATIV ÎN CADRUL SOCIETĂȚII CONTEMPORANE / FOOTBALL ARENAS AND THEIR EDUCATIVE ROLE IN THE CONTEMPORARY SOCIETY

Radu SFINTEȘ

Drd. Arh. / PhDc Arch.

Rezumat

Fiind unul dintre cele mai urmărite și practicate sporturi de pe mapamond, *sportul rege*, fotbalul provoacă suporterilor, etapă de etapă, o gamă largă de sentimente, acestea variind de la depresie la euforie. Pe lângă implicațiile pe care le are la nivelul sănătății, mentalului și fizicului practicanților și suporterilor, nu sunt de neglijat nici aspectele de natură socială și financiară generate de o astfel de activitate. Eliminarea barierelor de comunicare, care altfel sunt impuse prin statutul social al participanților, face din acest sport, un adevărat liant al societății, creându-se o comunitate dedicată sportului rege. Introducerea elementelor de natură sustenabilă în acest context creează premisele unei înțelegeri mult mai rapide și mai ușoare a acestora, care pot fi transmise, mai apoi, în viața de zi cu zi. Datorită elementelor prezentate mai sus, aplicarea principiilor emise de „Agenda 2020” la arenele sportive devine un prim pas în educarea viitoarelor generații.

Cuvinte cheie: arene de fotbal, comunitate, dezvoltare durabilă

Abstract

Being one of the most attended and practiced sport in the world, football “the king of sports” provokes, stage by stage, a large range of sentiments to supporters, from depression to euphoria. Besides the implications on the health, the mental and physical level of those who practice this sport or of the supporters, we shouldn’t neglect the social and financial aspects generated by this activity. The dissolution of communication barriers, which would have been otherwise imposed through the social status of supporters, leads, through this sport, to a true society bond, thus creating a community dedicated to the king of sports. The introduction of elements of sustainability in this context builds up the assumption of their much faster and easier apprehension, which can be further passed on in the every-day life. The implementation of the “2020 Addendum” principles on football arenas, based on all the ideas presented before you, becomes a first step in the education of future generations.

Keywords: football arenas, community, sustainable development

Miami Soccer Stadium

Când discutăm despre fotbal ne referim la un sport urmărit, îndrăgit și practicat de sute de milioane de oameni la nivelul întregului glob. Avem de-a face cu un sport care a reușit să treacă orice graniță și să creeze încet-încet un adevărat mod de viață pentru „adeptii” lui. Sportul rege reușește să adune la un loc familii, comunități, dar și necunoscuți care să susțină cu înverșunare echipa favorită, locală sau națională. Un astfel de sport creează amicitii și rivalități în rândul suporterilor. Este un sport care a „prins” ușor, indiferent de cultură, de religie, de culoare, statut social sau de aspecte financiare. Modul de desfășurare a întregului „spectacol” este de așa natură gândit încât comunicarea și socializarea dintre spectatori să poată fi posibilă și chiar dorită. Un sport care s-ar desfășura în continuu, fără pauze, ar conduce la o extenuare fizică și mentală a

When talking about football we refer to a sport watched, loved and practiced by hundreds of millions of people worldwide. We are dealing with a sport that has managed to cross any border and slowly created a true way of life for the “followers”. The king of sport manages to gather together families, communities and strangers who fiercely support their favorite team, local or national. One such sport creates friendships among both supporters and rivals. It is a sport that has easily “caught” regardless culture, religion, color, social status or financial issues. The way to present the whole “show” is in such thought to allow communication and socialization of the crowd to be possible and even desired. A sport that would take place continuously, without breaks, would lead to physical and mental exhaustion for supporters. Breaks imposed by the organization of

suporterilor. Pauzele impuse prin modul de organizare a acestui sport sunt propice nu numai jucătorilor ci și suporterilor, fiind perioade pentru comunicare, socializare, de relaxare a tuturor simțurilor și totodată de pregătire pentru o nouă repriză. Eliminarea barierelor de comunicare, care altfel sunt impuse prin statutul social sau prin diferențe de alt fel dintre participanți, fac din acest sport un adevărat liant al societății, creându-se o comuniune și o comunitate dedicate *sportului rege*.

Am precizat mai sus că avem de-a face cu un spectacol. Acesta se realizează de către ambele tabere: pe de o parte, jucătorii sunt protagoniștii principali ai acestui spectacol prin modul în care pun în practică pregătirea/antrenamentul anterior; pe de altă parte, suporterii care, prin modul de exprimare pe stadion (cântece, coregrafii, bannere, sau acte mai puțin plăcute, huliganice/vandalism) creează o atmosferă aparte. Momentan, acest spectacol se adresează unui anumit tip de public și ar trebui ca noi, arhitecții, să ne raportăm la acesta și să putem veni cu soluții prin care să îmbogățim experiența trăită de suporter/spectatori.

Din dorința de a urmări senzaționalul și elementele care atrag foarte mult atenția, de cele mai multe ori, mass-media a pus într-o altă lumină lumea și modul de exprimare al celor de pe stadion. Chiar dacă au apărut legi care interzic mass-mediei să prezinte orice eveniment de natură huliganică petrecut pe stadion, acestea sunt ignorate, pentru că aceste evenimente generează audiență. Relatarea, poate chiar detaliată a actelor de vandalism, a creat, în viziunea suporterilor din fața televizorului, o altă lume și o altă imagine a stadionului, care poate atrage sau nu.

Trebuie să recunoaștem că stadioanele au fost, indiferent de regimul politic, adevărate zone de defulare a maselor care puteau să-și spună problemele cotidiene și să se poată „elibera” emoțional. Din punct de vedere social, această defulare este un lucru pozitiv. Manifestarea într-un mediu controlat poate avea alte consecințe

the sport are propitious not only for players but also for the fans, the period for communication, socialization, relaxation of all senses and also training for another half. Eliminating communication barriers that otherwise are imposed by social status or other differences of the participants, generates a true bond of society, by creating a communion and a community dedicated to the king of sports.

I mentioned above that we are dealing with a show. This is done on both sides: on one side, the players are the main protagonists of this show by implementing preparation/ previous training; on the other side, the supporters through the way they express on stadium (songs, choreographies, banners, or acts less pleasant - hooliganism/vandalism) which creates a special atmosphere. This show, currently, addresses a specific type of public and we should, as architects, adjust to it and be able to come up with solutions that enrich the experience of fans/spectators.

By trying to pursue only the sensational facts and items that attract a lot of attention, the media often puts the world into a new light and also what they are saying on the stadium. Even though laws have appeared in prohibiting media to submit any events created by hooligans from the stadium, they ignored it because this is generating audience. The story, perhaps even enriching vandalism acts, generated the vision, for the supporters in front of the TV, of another world and another image of the stadium, which can draw you to it or not.

We must recognize that the stadiums have been, regardless of the political regime, true areas of manifestation for the masses where those could tell their everyday problems and could also be able to “free” emotional. From the social point of view, this “liberation” is positive. This manifestation, in a controlled environment,

la nivelul persoanei decât dacă s-ar petrece în familie sau în spații urbane. Tocmai această modalitate de exprimare trebuie să fie astfel coordonată încât să poată fi transformată treptat într-o „piesă de teatru” educativă, propice pentru acumularea de informații noi și experiențe benefice. Deși un astfel de proiect pare greu de realizat, aș da drept exemplu cazurile Tartan Army și Roligans, în care grupurile de huligani s-au transformat destul de rapid în formațiuni anti-huliganice. Totul se bazează pe modul în care este expusă problema, pe modul de înțelegere a avantajelor generate de o mentalitate „pașnică” (orientată mai mult spre susținerea echipei favorite prin cântece, scenografii și, mai puțin sau deloc, spre acte de violență și vandalism).

Acest proces va fi unul de lungă durată tocmai datorită modului în care are loc memorarea unui lucru. Atâta timp cât copiii imită comportamentul părinților de pe stadioane, ne așteptăm la cel puțin o generație sacrificată până când vom putea spune că avem o anumită „cultură” a vizionării și înțelegerii spectacolului realizat de *sportul rege*. Orice măsură care ar urma să fie implementată pe stadion își va arăta succesul după o perioadă destul de mare de timp. Trebuie înțeles că, atunci când discutăm despre oameni și comportamentul lor, nu putem spera ca un rezultat să apară imediat, de altfel nefiind nici de dorit acest lucru.

Ideea de la care a pornit acest articol este legată de rolul educativ pe care poate și trebuie să îl joace arenele de fotbal. În acest moment, ne confruntăm pe stadioane cu un fenomen de „cultivare” exclusivă a sentimentelor rasiste, xenofobe ș.a.m.d. O astfel de direcție este contraproductivă într-o societate și trebuie evitată. Au fost pornite campanii împotriva acestor tendințe, locale sau naționale, în mass-media sau prin panouri expuse pe stadioane, dar, în mare măsură, rezultatele au fost proaste. Înainte de a prezenta soluții de educare a suporterilor, trebuie să cunoaștem mai bine trăsăturile huliganismului, un fenomen care se extinde pe zi ce trece.

may have other consequences on the person than those “expressed” in family or in urban areas. This way of expression must be coordinated in such a way that it can be gradually transformed into an educational “theatre play” that is suitable for accumulation of beneficial information and experience. Although it seems difficult to achieve such a project, there are cases where hooligan groups like Tartan Army and Roligans have being turned into anti-hooligan formations. Everything is based on how the problem is exposed, by understanding the benefits generated by a peaceful” mentality (targeted more towards supporting their favourite team in songs or scenography and less, or at all, to acts of violence and vandalism).

This process will be a lengthy one just because of the way we remember things. As long as children imitate their parents’ behaviour in stadiums, we expect at least a “sacrificed” generation until we can say that we have a certain “culture” of viewing and understanding the performance achieved by the king of sport. Any measures that would be implemented on the stadium will show success after a fairly long time. You must understand that when we talk about people and their behaviour we cannot hope that the results appear immediately, a thing which is not desirable also.

The idea that started this article is about the role of education can and should play by the football arenas. Now we face on the stadiums with the phenomenon of “cultivating” only feelings of racist, xenophobic, and so on. Such a direction is a counterproductive into a society and must be avoided. Were started campaigns against these trends, local or national, in media or on display boards in stadiums, but the results were largely bad. Before presenting solutions to educate fans we should know better the features hooliganism, a phenomenon that is expanding by the day.

Sentimentul de apartenență la o mișcare, un grup, o religie determină schimbări majore în viața unui individ. Posibilitatea de comunicare, de integrare într-o lume pe care o vezi de mic copil, în multe cazuri, poate reprezenta împlinirea unui vis, atracția legată de acest sport fiind, de multe ori, preluată din familie sau din grupul de prieteni.

„Mi-am dus băiatul la primul lui meci. [...] Am știut atunci, acolo, că am creat un Red [poreclă atribuită fanilor lui FC Liverpool] care ar ține la fel de pasional la echipă ca și mine. Săracul prostuț...”¹ (trad. ns., Football Passions, 2008: 36)

Odată având *microbul în sânge*, existența unor factori care țin de domeniul psihicului pot facilita trecerea dinspre suporteri sau fani înfocați spre huliganii.

Din punctul de vedere al poliției din Germania, există trei categorii de suporteri: categoria A, în care sunt introduși suporterii obișnuiți, pașnici, dornici să vadă spectacolul sportiv; categoria B, unde sunt incluși suporterii cu o predispoziție spre violență; categoria C, reprezentată de suporterii violenți din rândul cărora provin sau în rândul cărora, se regăsesc huliganii.

În marea majoritate a cazurilor, așezarea pe locurile din stadion poate fi un punct de pornire în identificarea categoriilor (la tribunele unu și doi regăsim suporteri din categoria A, în timp ce spre peluze îi regăsim pe cei din categoriile B și C).

Câteva dintre definițiile și caracteristicile fenomenului de huliganism:

„Huliganii sunt grupuri rivale de fani cu tendință spre bătaie.” (trad. ns., Leeson, Smith și Snow, 2012:2)

„[...] huliganismul asociat fotbalului este încă perceput [...] drept o problemă socială deranjantă” (trad. ns., Spaaij, 2006:1)

„Ultrașul mioritic are studii, provine din familie bună, este gregar și ușor influențabil”.

The feeling of affiliation to the movement, a group, and a religion causes major changes in an individual's life. The possibility of communication and integration into a world that you see as a child, in many cases, may be the fulfilment of a dream, an attraction of a sport, which are often taken from the family or group of friends.

“Taking my boy to his first match [...]. I knew then, there, I had created a Red who would care as passionately about the team as I do. Poor little sod...” (Football Passions, 2008: 36).

Once having the football virus in blood, the existence of factors related to the psyche can facilitate the transition from ardent supporters or fans, to thugs.

From the point of view of the police in Germany, there are three categories of fans: the A category includes the normal supporters, peaceful, eager to see the show; in the B category are included the supporters with a predisposition to violence; the C category is represented by the violent supporters among whom hooligans are found.

In most cases, just by the way they sit in the stadium it can be a starting point in identifying the categories (on stands one two we find supporters category A while on lawns we find those from categories B and C).

Some of the definitions and characteristics of the phenomenon of hooliganism:

“Hooligans are rival football fans bent on brawling.” (Leeson, Smith and Snow, 2012:2)

“[...] football hooliganism is still perceived [...] as a disturbing social problem.” (Spaaij, 2006:1)

“The Romanian ultras has studies, comes from a good family, is gregarious and easily influenced”.

O caracterizare simplă și la obiect a *sportului rege* a fost prezentată probabil cel mai bine de către Bill Shanky care spunea că „*fotbalul este o chestiune de viață și moarte și totuși mult mai important decât atâta*”, în timp ce din perspectiva fanilor înfocați, mersul pe stadion are valențe de ritual. Indiferent de condițiile atmosferice, de poziția echipei în clasament sau de rezultat, ei trebuie să fie prezenți ca să apere atât renumele grupului și al clubului, cât și propriul statut social dobândit în mijlocul fanilor. Acceptarea în rândurile fanilor „adevărați” ai unei echipe se face după o perioadă de „probă”, în care trebuie să-ți demonstrezi devotamentul și să te poți ridica la „standardele” impuse.

Cu toate că fenomenul huliganismului este considerat drept *english disease* [boala englezească], acesta a căpătat noi forme în momentul în care a fost „exportat”. Influențele pe care au ajuns să le aibă aceste grupuri în viața cluburilor au crescut spectaculos de-a lungul anilor, avantajele fiind, de cele mai multe ori, de natură materială și personală. În cazuri extreme, aceste organizații se transformă în grupuri paramilitare capabile să îndeplinească acțiuni de intimidare, vătămare și omor, comandate de diferite părți cu putere financiară. În procesul de prevenire și soluționare a huliganismului prezentat mai sus, modul de gândire și acțiune s-a concentrat pe partea de măsuri active din partea comunității, a cluburilor de fotbal sau a poliției locale. Totodată, apariția de grupuri care au dorit să se distanțeze de grupările de ultrasi prin măsuri anti-huliganice a determinat o aderare în masă în cadrul suporterilor de gen feminin, și al societății (Tartan Army, Scoția; Roligans, Danemarca).

Toate aceste evenimente au loc într-un spațiu bine conturat spațial și legislativ. Un meci de fotbal trebuie organizat conform unui regulament în vigoare care impune anumite standarde în domeniu. Aceste lucruri, coroborate și cu dorința de obținere de profit din partea echipelor de fotbal de pe urma biletelor/abona-

A simple and concise characterization of the king of sports was probably best presented by Bill Shanky saying that “football is a matter of life and death, and yet much more important than that, while from the perspective of ardent fans, walking the stadium has the meanings of ritual. Regardless of weather conditions, the team’s position in the ranking or the results, they must be present to defend both the group and the club’s reputation and also their own social status acquired in the middle of the fans. Acceptance among “real” fans of a team is made after a period of “trial” in which you must demonstrate the commitment and raise up to imposed “standards”.

Although the phenomenon of hooliganism is considered as English disease, it has acquired new shapes when was “exported”. Influences of this groups that have come to have into the life of clubs have soared over the years, the benefits are, most times, of material and personal nature. In extreme cases, these organizations are transformed into paramilitary groups, to perform acts of intimidation, assault and murder ordered by various parties with financial resources.

Thinking and action in the prevention and resolution of hooliganism above, focused on active measures made by the community football club or local police. However, the emergence of groups who wanted to distance themselves from groups of ultras, anti-hooligan measures, prompted a mass membership among female fans, but also among society (Tartan Army, Scotland, Roligans, Denmark).

All of these events happened in a well spatially and legislative shaped environment. A football match has to be held in accordance with a regulation in place that requires certain standards. These things, combined with the desire of obtaining profit from the football teams from tickets/ season tickets determines the develop-

mentelor, determină realizarea unor arene sportive care, în anumite cazuri, ajung să depășească 100.000 locuri. Aceste spații însă, dacă ne referim doar la partea sportivă, produc profit doar în momentul în care se desfășoară o întâlnire sportivă. Este evident că nu se pot ține competiții foarte des din mai multe motive: starea gazonului și perioada necesară de refacere a acestuia, perioada minimă de recuperare pentru sportivi, programul de lucru al suporterilor, programul de difuzare a competițiilor impus de multe ori de mass-media, eventualitatea suprapunerii diferitelor competiții (cupă, ligă, liga campionilor, ș.a.m.d.).

Toate aceste neajunsuri financiare au fost într-o oarecare măsură compensate prin introducerea de funcțiuni conexe (cafenea, restaurant, magazine, ș.a.m.d.) sau de evenimente care să se poată desfășura tot pe stadioane (concerte, alte întâlniri sportive sau ale diferitelor grupări politice/apolitice, ș.a.m.d.). Aceste funcțiuni atrag vizitatori, dar nu sunt neapărat generatoare de noi suporteri pentru clubul de fotbal care își desfășoară constant meciurile pe respectivul stadion.

Arena sportivă, prin dimensiunile și importanța pe care o joacă la nivelul localității, trebuie să se transforme într-un spațiu cu funcțiuni variate printre care să se numere și desfășurarea de competiții sportive - fotbal. O astfel de investiție trebuie să fie utilă pentru echipa de fotbal și pentru comunitate, deopotrivă. Modul în care ar trebui să fie gândită o arenă de sport ar trebui să țină cont de cerințele generale ale comunității, astfel încât să cuprindă cât mai multe funcțiuni din varii domenii. Orientarea acestui spațiu către o clădire polivalentă/multifuncțională în care să regăsim funcțiuni de la cinematografe la muzee poate părea, în acest moment, o viziune imposibil de realizat, dar cu puțin efort poate deveni posibilă. Un mod de soluționare a acestei probleme este implementarea principiilor dezvoltării durabile. Dacă discutăm din punct de vedere al dezvoltării durabile, o astfel de clădire s-ar putea în-

ment of sports arenas which, in some cases, come to exceed 100,000 people. These spaces, if we refer only to the sport, make profit only when there are sports meeting. It is obvious that they cannot keep matches very often for several reasons: the state of the turf and the required period of "restoration", the minimum recovery time for athletes, the working hours of fans, the emission of competitions often imposed by media event, overlapping of various competitions (cup, league, Champions league and so forth).

All these "shortcomings" were financial to some extent compensated by the introduction of related functions (café, restaurant, shops and so forth) or by events to take place throughout the stadium (concerts, other sporting events or various political groups/non-political and so forth). These functions draw visitors but not necessarily generate new supporters for the football club which plays constantly on that stadium.

The sports arena, by the scale and importance which it plays at the level of the town, must transform into a space with various functions from which one of it should be conducting sports competitions - football. Such investment should be useful for both the football team and the community. The way how we design a sport arena should take into account the general requirements of the community and should include as many functions from various domain. The orientation of this space into a versatile/multipurpose building in which we could find spaces like museums, theatres, may seem, at this point, impossible vision but can be carried out with little effort. One way of solving this problem is implementation of sustainable development principles. If we talk in terms of sustainable development, such type of building could hardly fit the proposed standards for buildings NZEB (Near Zero Energy Building - building with energy production-consumption ratio close to

cadra cu greu în standardele propuse pentru clădirile NZEB (Near Zero Energy Building – clădire cu un raport producție-consum de energie apropiat de zero). Totuși, datorită suprafeței necesare pentru desfășurarea competițiilor sportive, ea poate fi astfel utilată încât să producă energie din surse regenerabile, prin utilizare continuă de către funcționari. La nivelul arenei sportive, acest rulaj continuu de vizitatori/ spectatori/ angajați creează un flux care în timp va genera venit dinspre funcțiunile conexe și viitori suporteri care să susțină permanent echipa.

Îmbinarea diferitelor programe de arhitectură într-o singură clădire, coroborată cu fluxul constant de oameni atrași de obiectul de arhitectură, poate genera o „instigare” la cultură prin varietatea programelor existente. Comunitatea are de câștigat tocmai prin unirea unor funcțiuni generatoare de venit (fotbal, sporturi de echipă) cu unele mai puțin vizitate (muzee, săli de conferință, săli de cinema, ș.a.m.d.). Evident că aceste funcțiuni trebuie astfel gândite și asociate încât să poată exista o legătură între necesitățile suporterilor/ vizitatorilor și programul de arhitectură.

Implicarea comunității în luarea deciziilor legate de obiectul de arhitectură are, de asemenea, aspecte pozitive. Atașarea față de respectivul obiect, înțelegerea acestuia, din faza de proiect până la execuție, va genera o cu totul altă reacție decât atunci când descoperi obiectul gata construit. Din acest punct de vedere, aceste construcții multifuncționale ar trebui să fie rezultatul a mai multor factori: înțelegere, obiceiuri, necesități, dorințe ale comunității. Arhitectul redevine astfel cel care trebuie să facă distincția între elemente posibile și mai puțin viabile, între funcțiuni compatibile, realizând astfel o optimizare a respectivului spațiu. În momentul în care suporterii sunt atrași de un anumit element și încep să și-l însușească, actele de vandalism scad din punct de vedere numeric și ca intensitate. Educarea acestora trebuie să fie de lungă durată

zero). However, because the area needed by the sports competitions, it may be useful in such way as to produce renewable energy through continuous use by functions. In the sports arena this continuous turnover of visitors/ viewers/employees is creating a flow that will generate both income from related functions and possible future fans to support the team constantly.

Combining different architectural programs in one building, coupled with the steady stream of people drawn to the architectural object can generate a “provocation” to culture based on the variety of existing programs. Community wins just by joining some income-generating functions (football, sports team) with some less visited (museums, conference halls, theatres and so forth). Obviously, these functions must be designed in such a way and associate so that they can be a link between the needs of supporters/visitors and the architectural program.

The community involvement in the decision process related to the subject of architecture also has positive aspects. By creating an attachment to that object, by understanding from the phase of project till execution will generate a totally different reaction than when you discover the object ready built. From this point of view these multipurpose building would be the result of several factors: understanding, habits, needs and desires of the community. The architect becomes once again the one that has to make the distinction between possible elements and less viable ones, between compatible functions, thus achieving optimization of that space. When fans are attracted to a particular element and seize it, acts of vandalism drops both numerically and as intensity. Education of supporters is a lengthy way and we shouldn't want a fast one. It should be natural/self, which should respect certain time processing and understanding of the new information and should not be forced.

și să nu se dorească a fi rapidă, trebuie să se facă natural/de la sine, să respecte anumiți timpi de procesare și înțelegere a noilor informații și să nu fie forțată.

Atragerea de vizitatori se poate face sub două forme – activă și pasivă – în funcție de modul în care este prezentată informația.

Forma activă se bazează pe strategia de promovare în diferite contexte (mass-media, tur organizat, reclamă, panouri publicitare) astfel încât respectiva clădire/amplasament să devină cunoscută. În mentalitatea colectivă s-a inoculat momentan ideea că arena sportivă nu poate avea multe alte funcțiuni în proximitate, astfel încât, de multe ori, aceasta este neglijată/ignorată în timpul perioadei necompetiționale. Printr-o astfel de strategie activă se poate realiza informarea despre varietatea de „servicii” prezente sub „acoperișul” clădirii multifuncționale. Implicit, acest flux de oameni dornici să vadă un anumit eveniment vor fi interesați și de alte spații conexe care oferă alte experiențe calitativ superioare.

Prin dispunerea în spațiul public, pe suprafețe diferite, de imagini, prezentări, filme, se pot obține reacții total opuse celor așteptate de la o arenă sportivă. Educarea vizitatorilor sau a suporterilor trebuie privită prin prisma intenției de a diminua dorința de violență și, totodată, a introducerii de teme general valabile care pot fi prezentate publicului larg (principii de genul dezvoltării durabile aplicate clădirii, prezentarea exponatelor din spațiile anexe, prezentări de expoziții din cadrul clădirii ș.a.m.d.).

Pe de altă parte, forma pasivă se referă, în mare măsură, la modul de organizare a spațiilor. În această arie intervine foarte mult arhitectul și echipa acestuia de elaborare a proiectului (de la ingineri de structură până la designeri de mobilier, chiar și psihologi, sociologi ș.a.m.d.), care au sarcina de a crea un microclimat adecvat funcționării. Un caz destul de simplu care trebuie analizat cu mare atenție de către echipa de pro-

Attractivity can be obtained in two forms, in terms of how information is presented: active and passive.

The active promotion strategy is based on different contexts (media organized tour, advertising, billboards) in that way as to make known that the building/site. The collective mentality currently has incorporated the idea that sports arena may not have many other functions around, so often it is neglected/ignored during non-competition periods. Through such an active strategy it can be achieved information about the variety of “services” present under the same “roof” of that multipurpose building. By default, this stream of people eager to see a particular event will be interested in other related areas which offer higher quality experiences.

By arrangement in public spaces, on different surfaces, of images, presentations, videos, you can get totally opposed reaction from those expected from sports arena. Educating visitors and supporters must be seen both in order to reduce the desire for violence, and to the introduction of general themes available that can be presented to the public (sustainable development principles applied to the existing building, presentation of space related exhibits, presentations exhibitions within the building and so forth).

On the other hand there is the passive alternative which is influenced by the way the space is organized. This is the area of expertise for the architect, which with his team is able to draw up the project (from structural engineers to furniture designer, even psychologists, sociologists and so forth), which have the task to create a suitable microclimate for that space. A simple enough case to be carefully analyzed by the design team must be represented by the escape routes. This entire area which will be to be covered by the fans must be designed to help soothe and decoupling them from any deliberate intention of vandalism. With reference to legislation and minimum

iectare se referă la căile de evacuare. Această zonă care urmează a fi parcursă de suporteri trebuie astfel gândită încât să ajute la calmarea și la decuplarea acestora de la eventualele intenții premeditate de vandalism. Raportându-ne la legislația în vigoare și la exigențele minime cerute de aceasta putem identifica un punct de pornire într-o direcție de prevenire a infracționalității pe stadioane, coroborată cu modul și timpii de evacuare, materialele folosite, probleme de siguranță în exploatare ș.a.m.d. Această idee încearcă să creeze o punte de legătură între diferitele cerințe esențiale de proiectare, acestea urmând să fie îmbogățite prin alte informații interdisciplinare. Toate aceste implementări realizate încă de la început, din faza de proiectare, pot reduce costurile investiției față de valoarea construcției fără astfel de sisteme active sau pasive.

Implementarea acestor soluții la nivelul unui stadion este totuși tributară părții financiare și legislației. Clientul, dacă nu este constrâns prin legislație să ia anumite măsuri, nu va investi sumele suplimentare care nu sunt neapărat generatoare de profit. Siguranța în exploatare este, în fond, una dintre cerințele esențiale pe care trebuie să le respecte arhitectul în proiect. Înțelegerea de către beneficiar a avantajelor reprezentate de siguranța spectatorilor trebuie să fie una dintre misiunile arhitectului. Arhitectul trebuie să îl facă pe client să conștientizeze acest lucru și să îi demonstreze eficiența unui astfel de sistem implementat la nivelul arenei sportive. Măsurile prezentate mai sus sunt legate de conceptele dezvoltării durabile. În fond, încercăm ca prin aceste soluții să venim în întâmpinarea beneficiarilor și să transpunem cerințele specifice acestui curent la nivelul stadioanelor. Găsirea și introducerea de soluții, în sensul cerințelor enumerate în Agenda 2020 este un prim pas către obținerea unei clădiri durabile/sustenabile. Forurile de fotbal internaționale recomandă utilizarea și implementarea de sisteme în spiritul dezvoltării durabile, acesta fiind un prim pas în schimbarea la

requirements required we can identify a starting point in one direction to prevent crime on stadiums, together with how to and evacuation time, materials used, safety issues exploited, and so forth. This idea proposed above is trying to create a bridge between various essential design requirements, which will be enriched with other information disciplines. All these implementations accomplished from the beginning, from design phase, can reduce the investment costs of the value of building without active or passive systems.

Implementing these solutions at a stadium are still tributary to the financial part and legislation. The client, if not compelled under the law to take certain measures will not invest additional amounts that are not necessarily bring profits. The safety operating of a building is in fact one of the essential requirements that the architect must hold on in this project. The architect must make himself understood by the client by presenting the benefits of safety of spectators and this should be one of his primary task, he must make the client aware and demonstrate the effectiveness of such a system implemented in the sports arena.

All these measures listed above are related to the concepts of sustainable development. In fact, we are trying to come up with these solutions to meet the specific requirements of the customer and to translate the demands of this current into the stadiums. Finding and introducing solutions, in the way they are listed in the 2020 Addendum, is a first step towards achieving sustainable buildings. International football forums recommend the use and implementation of systems in the spirit of sustainable development, which is the first step in changing the "face" of the stadium. Implementation requirements 2020 Addendum in the football arena can only be achieved through a fundamental transformation. Such "shocks", in the case of stadiums, were successfully crossed and demonstrate the power of absorption and assimilation of new solutions even if they

față a stadioanelor. Implementarea cerințelor Agendei 2020 la nivelul arenei de fotbal se poate realiza doar prin transformarea fundamentală a acesteia. Astfel de „șocuri”, în cazul stadioanelor, au mai fost traversate cu succes și demonstrează o putere de absorbție și asimilare de noi soluții chiar și dacă ele ridică probleme financiare serioase. Clădirile și, implicit, proprietarii lor, trebuie să se orienteze către acest curent și să fie în stare să întrevadă schimbările care urmează să fie realizate la nivel global. Aplicarea cu succes a unor soluții de dezvoltare durabile pe stadioane este posibilă numai prin prezentarea corectă a avantajelor reprezentate de aceste măsuri.

Atâta timp cât continuăm să construim stadioane în „stil vechi” o să fie foarte greu să gândim și să aplicăm noi concepte acestui program de arhitectură. Totuși, fotbalul are capacitatea de a susține și aplica soluții ingenioase, astfel putându-se obține clădiri sustenabile. Chiar dacă nu este vorba despre un „spectacol de teatru”, trebuie să înțelegem rolul pe care un arhitect trebuie să îl aibă în modul de gândire și realizare a unui astfel de obiect de arhitectură. Arhitectul trebuie să preia, în mare măsură, rolul de scenograf pentru a crea un spațiu propice desfășurării evenimentelor sportive. Stadionul are capacitatea de a deveni un spațiu de relaxare, de destindere pentru spectatori, toate desfășurându-se într-un climat prietenos. Manifestările de vandalism, huliganism, rasiste trebuie eliminate treptat, putându-se astfel intra într-o altă eră a arenelor de fotbal. Implementând multe alte funcțiuni conexe acestui spațiu putem spera la un complex multifuncțional care să deservească pe lângă suporterii de fotbal și comunitatea locală.

raise serious financial problems. The buildings and their owners should focus on this current trend and be able to foresee changes which will happen globally. Successful implementation of sustainable development solutions on stadium is only possible by correctly presenting the benefits represented by these measures.

As long as we continue to build stadiums in the “old style” it will be very hard to think and apply new concepts to this architectural program. However, this sport has the capacity to support and implement creative solutions and achieving sustainable buildings.

Although we can't talk about a theatre play, however, we must understand the role that an architect should have in the way of thinking and realization of such an architectural object. The architect must take the role of the designer and be able to create a good space for conducting sport events. The stadium has the capacity to become a place of relaxation, loosening for spectators, all being carried out in a friendly environment. Manifestations of vandalism, hooliganism and racist should be removed so it can be gradually entered into another period of football arenas. By implementing many other related functions into this space we expect to obtain a multifunctional complex which serves, besides football supporters, the local community.

Bibliografie / Bibliography

- LEESON, Peter T., SMITH, Daniel J., SNOW, Nicholas A., 2012, Hooligans în *Review d'Economie Politique* (în curs de apariție), accesat 23 ianuarie http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1990531, accesat 17 iulie 2012
- SPAAIJ, Ramón, 2006, *Understanding Football Hooliganism: A Comparison of Six Western European Football Clubs*, Vossiuspers UvA - Amsterdam University Press: Amsterdam.
- ***, 2008, *Football Passions*, Raport de cercerare, The Social Issues Research Centre, Oxford